

TOIMETUS: Narvas, Salme tänav Nr. 5
Toimetaja kõnetunnid ajalehe ilmumise päeval
kella 2--3-ni. Telefon nr. 34

TALITUS: Narvas, Salme tänav Nr. 5
Avatud kella 8--4 päeval.
Lehe ilmumise päevadel kella 8--6-ni õhtul

ARIJÜHI TELEFON NR. 34

Nr 79.

Narvas, teisipäeval, 19. juulil 1932. a.

Üksik number 6 senti.

TELLIMISE HIND:

Postiga	Senti	70.---	kuus.
Postita		60.---	
Väljamaale		150.---	

Adressi muutmise 10 senti.

Tellimisi võtavad vastu postkontorid ja lehe tellimise vastuvõtjad.

Adress kirjale ja rahasaadetistele:
„PÕHJA KODU“ NARVAS

Käskkirjad, mis alalistel kaasajatel ei tule, arvatakse maksu alla, kui neil tasunõudmine peale kirjutatud. Tarvitamata jäänud käskkirju ei hoita ilma vastava soovilavalduse alla.

Ilmub kolm korda nädalas.

Kuulutuse hinnad: Kuulutuste kullal 3 senti m/m. Ühel veerul, lehe eesotsas ja teisel 10 senti, ajalehe kirjal 12 senti m/m. Tööotsimise kuulutused—poole hinnaga. Kuulutusi võetakse vastu kuni kella 11 lehe ilmumise eelpäeval.

14. aastatäit.

„Koit“

Kõnetunnid 2-4.

Rigus äripäeval k. 6 p. pühapäeval kell 4 p.

Kassa avat. pool tundi enne algust.
Pääsühtel 10--50 senti.

Täna ja edasi.

Osa filmi

loomulikus värwes.

SUWEHOOAJA LUKSUSLIKUMAJA HELISUURFILME LAULUDEGA

Ekraanitähtede: Anita Page, Bessie Lowe, Charles Kingi ja teiste osavõttel

„BROADWAY MELOODIA“

New-Yorgi südameks on Broadway ja Broadway meloodia on lema südame meloodia.

II Naljapilt 2 jaos.

II Naljapilt 2 jaos.

Täna ja edasi.

Osa filmi

loomulikus värwes.

Tuhanded vabadusvõitlejad Tapal

Sotsialistlikud „liinisõdurid“ pekseti läbi.

Massiline osavõtt põhja-estli vabadusõja-päewast.

17. juulil oli Tapal koos Põhja-Eesti Vabadusõjlaste päewa pühitsejaid vabadusõjlaste umbes 2500. Osavõtjaid sõitis kohale autodel ja rongidega. Kell 11 kogusid vabadusõjlaste tuletõrjeseltsi aeda Seal sammuti riivis 6 orkestri helide saatel Vabadusõjlaste langenute kalmistule. Edasi peeti paraad turuplatzil ja Männikumäel vabadusõjlaste, kuhu oli kogunud umbes 30 mehelise sotfialistliku „liinisõdurite“ rühm. Viimased tegid katset haavavate vahelõuutega tegada kõnele- jaid.

See ei meeldinud aktusele kogunud vabadusõjlastele ja „liinimehed“ pekseti Männikumäelt minema. Üks Männikumäelt väljapeletuist oli riigikoguliste sotfialist P. J. U. „Liinimehed“ põgenesid viijase rahvahulga eest tagaastuna ja veristatult linna.

Peale kohapeal ette võetud puhastustööd kuulati rahulikult kõnele- jaid.

Pühapäeva hommikul tella 8 paigu muutus Tapa linn elavaks. Vabadusõjlaste tuletõrjeseltsi laud. Esmesena jõudsid kohale rongil ja ratas- tega

Narwa liidu liikmed.

Raudteejaamas võtsid vastu sõitjaid nelud, kes ehtisid vabadusõjlaste rinda küllele. Narwa mehi oli kogu umbes 200. Orkestri helide saatel mindi riivis kogumisepeala tuletõrje aeda. Siljem võeti vastu riivistatuna rongiga kohale sõitnud Tallinna liidu liik- meid.

Rogusummas kogus tuletõrjajate aeda umbes

2500 meest.

Tuletõrjajate alati sammuti waba- dusõjlaste langenute kalmistule, kuhu aje- tati 2 pärga lest- ja Tallinna liidu ning Narwa liidu poolt. Peale lühike waimuliku talituse ja kõne mindi Tapa turuplatzile, kus peeti paraad.

Paraadi

wõttis vastu kindral M. Parla. Wiimane terwitas paraadist osavõtjaid rõhutatades, et vabadusõjlaste kogumi- ne on mõeldud omawahel sõprus- sidemete uuenamiseks. Raitseminiitri poolt andis üle terwitusse joonusron- gide rügemendillem kol. T. A. I. o.

Peale paraadi oli Männikumäel wabadusõjlaste. Seal kõneles lest- liidu juhatusel liige T. E. I. g. teemil: „Miks on vabadusõjlastel erafondade

põhiseaduse muutmise kawa vastu?“ Kõneleja rõhutas, et erafondade ei katse rahwa ega riigi huwitid waid ajawad taga oma isiklike huwi- tid. Sel põhjusel püüawad wabadusõjlastel rahwa eest wäljaastuda, et wila rahwaist vastu

päitsepäistele tulewikule. Järgmisena kõneles lestliidu abiesimees Artur Sirt teemil: „Vabadusõjlaste liikumine praeguse poliitilise olu- torra terwendajana.“

Nimelt märkis kõneleja, et waba- dusõjlastel on otustanud 13 aasta pärast astuda tegewusesse, sest jeda nõudwat praegune raske majanduslik ja poliitiline olukord. Ta kutsus fogu rahwaist liismeeselt erafondade tege- wuse vastu wõitlema.

Wahpeal peeti männiku all lahinguid sotfialistlike liinimeestega. Nimelt tuuseldati sotfialistliku sotfide „Tannu- polid“ läbi. Nii mõnigi lahkus taga- astuna ja

werise peaga Männikumäelt.

Mõnel lihtikul jattus isegi julguft vastu hakata. Üks mehele tegi katset tagaajajaid tagasi tõrjuda kiwiga, kuid wistatud kiwi ei läinud märki.

Nüüd kõlas

maanteel rewolwri pauk.

Tagaajajate sealt lasti wastuhakkaja hirmutamiseks pauk õhtu. See kohu- tas meest ja ta põgenes kiire tempos.

Enamlaste käsilane püüdis põgeneda.

Alarmeriti politsei koosseis.

Mees tabati puuriitade wahelt.

Narwa politsei arestimajaft, mis asub Posti tänn 36. 1. politsei jaos- tonna all, tahtis põgeneda järje- torras 9-dana tabatud salaluure organisatfiooni liige Johannes Trei.

Nähtawasti oli Trei juba warem põgenemise plaani walmis mõelnud. Selle täitmisele ta tahtis asuda õhtul. Et tergemini ja

ilma lahtlufusteta

arestimajaft pääfeda, selleks awaldas ta kordnit Holmile soowi wäljaläigu-

kohta minetuls. Paha aimamata awas kordnit arestitambri ufte, et wahalufe loowi tähta. Seda momenti kasutas Trei põgenemiseks, jootstes eialgu maja hoowi. Rahe informeeris Holm asjaft prefektuuri ees postil seiswat kordnikku, kes alarmeris politsei.

Ruttu piirati maja nelja tänawa laudu fisse. Oja politseinike läts hoowi. Lühikeste otfirmise järele leidis kord. Resto põgenitu hoowi kuuire wahelt ning mees paigutati uuesti are- titambri kindlama wälwe alla.

Rootsi kroonprintsi tänu Eesti heliloojale.

Rootsi kroonprintsi Eestis wiibi- mise-puhul annetas helilooja Otto Hermann mõned oma helitööd Rootsi kroonprintfile.

Nüüd saabus Rootsi ftiri Otto Hermannile, milles kroonprints lafeb kõige südamekumalt tänada Otto Her- manni kroonprintfile saadetud heli- tööde eest.

Narwa-Jõesuho autoõitjaid poole wähem mõõdunud aastast.

Narwa-Jõesuho on autodega Tal- linnaft sõitjaid fäsolewal aastal poole wähem mõõdunud aastast. R. Järwelt on see registreerimisega teada.

Jälle salapärase põgenemine SSSR-i.

Kuhu kadus Juhannes Baart?

Esmaspäewa hommikul teatas kri- minaalpolitseile 6. Peetri tänn. 1--4 elutsew Arnold Baart, et pühapäewa õhtul alates jäänud tema 21. aastane wend Juhannes kadunud.

Wiimast korda näinud ta õhtul wenda kellegi Saare nimelise noorme- hega felfis Pimeatas. Juhannes jät- nud seal wennaga jumalaga, kusjuures öelnud, et teda enam ei näe.

Arnold Baart ei tahtnud wenna

jõnu usuda, kuid lobus wenna poolt mahajäetud kirjad fännitafid feda.

Kirjades mainis Juhannes, et ta lahkus jäädawalt Narwaft ja kodus. Arwataffe, et Baart ühes kaasa- fega põgenes SSSR-i. Wäga wõimalik, et nendel oli fidemeid ka hiljuti taba- tud salaluure org. liikmest.

Baart wabanes hiljuti taifsewäest. Warem teenis ta 3 aastat Helberi malmiwabrikus.

Peetri muuseum ümberkorraldamisel.

Tsaari esemed paigutati ühte tuppa.

Peeter Suure muuseumis Narwas algafid suure ümberkorraldamistööd. Esimene ümberpaigutajaks on muu- seumite juhataja mag. Soom, sellele abiks määratud kunstnik Normat. Peeter I isiku esemed: ftaari woodi, laewa mudel, kirjutuslaud, kulus lepp (dubina) millega riiki waltfies, fihbar, faapad, joogitundub jne. paigutati ühte tuppa, millele nimets anti „Peetri tuba“. Sama toa fentele on asetatud 2. Peetri ja fiks Etaterina pilt. Sama muuseumi teistesse tubadesse afa- taffe Narwa linna ajalooa ühendu- jes olewad esemed. Peale selle moo-

dustataffe sama muuseumi juures üks erituba Narwa Suure ja Wäike Silde esemete jaoks. Ümberkorraldustest järgi saab Peeter I muuseum muidugi waat- luswäärillemats.

Maja, kus praegu ftab muuseum, kuulus waremalt fingsfep Jakob Re- mannile ja on ehitatud 1684. a. 1704. a. elas temas ftaar Peeter I, 1726. a. oskis hoone Etaterina I wene kroonule ja fteadis seal lossi fisse. 1865. a. finkis Alekxander II selle maja Suur-Sil- dele muuseumi asutamiseks. Nüüd sei- jab see muuseum Narwa linna waltfise torraldujes.

Awaldan südamliku

TÄNU

Teile hra Makarow

elupäästmise eest uppumis-

surmast Joaorus 16. skp. õht.

Lugupidamisega

pri. A. LINBERG

Wangiwaltwurid furmafis põgenewa wahialufe.

Laupäewa hommikul tell 11 paifu lafifid wangiwaltwurid wangiide tonwo- eerimisef maha wahialufe, 17-a. Roman Obrofi, kes põgenes wangiwaltwurite wahelt, tulles Kreenholmi faunafit teel Westerwalli wangimajja.

R. O. istus eeluurimisef all faap- faju kpl. muidwargufe päraft. Tulles faunafit, tahtis ta põgeneda. Mitme- korbfele wangiwaltwurite hoiatufele waatamata joofis poisf edasi, mille peale wangiwaltwurid awafid põgeni- tule tule. Üks fuul tabas furmawalt.

Murdwargus Pimestifus.

14. juulil teatati Narwa kriminaal politseile, et Waiwara wallas Pimes- titu külas on toimitud murdwargus. Murdwargus on tunginud ufte purus- tamise teel Ewa Kolda elutorterisje ja sealt kaasa wiinud kaks rahafoti ühes 23 kr. rahaga. Peale selle on murdwargus kuuri lahti murdnud ja sealt ära wiinud 16 kilo fealija. Rah- jusaaja lahtlufustab murdwargufe toi- mepanemises Leonhard Eiblat. Krimi- naalpolitsei poolt on juurdluft alatud.

Tallinna wõimlemise instituut Narwas.

Peale efinemisef Ratweres ja R. Jõe- fuus jattawad instituudi meisterrüh- mad matta koos oma juhataja Ernst Jolaga Narwa. Siin efinewad wõim- lejad esmaspäewal tell 7 õht. linna fporbiwääljal.

Ameerika konsul Narwas.

Läinud reedel, laupäewal ja püha- päewal wiibis Narwas Ameerika Pa- rissi konsul Edward Page, kes tut- wus Narwa waatluswäärjete kofta- dega. Peale tutwumise linnaft sõitis Ameerika konsul Narwaft Narwa-Jõe- fuhu, kuhu jääb mõneti päewaks fu- witama. Peale fuwtumise fõitab amee- riklane tagasi Parissi oma teenistus- kohale. Meie lehe kaastõlkele tähen- das mister Page jutuwajamisel, et ta on wäga waimustatud wana Narwa ajaloolisest waatluswäärjufist ja Jõesuu faunifit looduseft.

20 Tartu linnaametnikku Narwas.

Läinud laupäewa õhtul faabus Narwa 20 Tartu linnaametnikku. Kü- lalifed wõeti Narwas wastu Narwa linna waltfufuse ametnikkude poolt. Lau- päewa õhtul ja pühapäewal tutwufid tartlased Narwa linna waatluswäärjete koftadega. Eduna oli korraldatud „Pe- terburi“ hotellis. Õhtul fäitfid külalif- fed Narwaft Narwa-Jõesuho, kus weel tella 10 paifu fuurfaali ruumides peeti ühes Narwa linnaametnikkudega ühine kooswiibimine. Külalifed jäid oma kü- lastäituga Narwa ja Narwa-Jõesuho wäga rahule ja wiifid lahtudes head muljed kaasa.

Uhis-Soome lipp — sini-must-walge peaks lehvima — Ingerist Karjalani!

Sadatuhat hõimlast ootawad wabanemist wõõra ikke alt.

Kas wõib orasele hüüda: „ära wõsu, wõrsu sa!“

Ingeri taotleb olla üheõiguslik Soome-Ugri rahwaste peres

Kolm päewa Euroopa-Aasia piiril — Eesti-Ingeris.

Ingeri rahwa traagika sümbol — Kallaküla. Ingerlased on alati üks waenlane.

Kuradimägi, Wäitne-järw, Roskon — Ingeri kannu looduse tehaastajad.

Kõik äärmused rahwast arwustatakse Soome-Ugri hõimariigis elab tänapäevani veel wõõra wõimu ja wõõra meelewõlla all. Rohkesti leidub hõimariigis wõõraste rahwaste taga. Karjala, ingeri, mordwa ja wepsa hõimade ammused igatsused on — liituda tugewaks ühtsuse. Soome-Eesti-Ugri rahwast, ühtsuse, ühtsuse, ühtsuse wõlge ilmu all. Seda ühtsust peetakse juba wabad Soome-Ugri hõimariigis tegu ühuse toetama. Ogu meigi pühakute loomise juba tein, mis Ingeris lõpete lõpetas ühtsuse. Ingeri aate nimel, paljudad wõimajad tuleb jätta!

Seimetus.

Rüla hõimlaste idapiiril.

Soom Ingeris on ühes jaotatuna 20 sordiga — üle Karjalas. Minu tee eesmärg on: sõita hõimudele alla, ingerlastele, tehesidest rahwastest teha testel oli palju juttu.

Kes wõib orasele hüüda:

Ära wõrsu, wõrsu sa!
Kes wõib hõimale aasal jätta:
Ära hõimale aasal!

Kes wõib ühtsusele pääsle hüüda:
Weere jälle tagasi!
Teda pilu kuu warjab wahel
Uga päew on ometi.

M. Weste.

Maatimajada löi aare rüla loos-
seisu Jda-Euroopas, kuid loomulikult ei
ole lahenedud siiski rahwaste wahel-
loraad ühtsusele. Kõige enam wõõra
wõimu all loomulikult weel ühtsuse
Soome-Ugri rahwast. Rahwaste enese-
määratamise õigus on ühtsusele, ta weel
praegusel ajal. Ühtsusele on nõtame-
mine kuulus eelmise sajandi, kuid
nõud on ehitatult loogu maalimas
rahwastele ühtsusele nõtamine.
Selles on meil loodud ja rahwaste-
liti, kes peab wõituma selle järele, et
suured rahwad wõhematele liiga
ei teeks.

Kuid seda kõiget aare ei ole weel
siani teostatud. Wõhemasti Soome-
Ugri rahwaste wahel. Soome-
Ugri rahwaste pere peab läbi tegema
weel suuri heitlusi sellele, et mitte wõtta
omale ühtsuse wõimadust.

„Jumalaga — kama ja rahwaste wõit“

Ungarlased püüdnud wõõranda habs-
burgide allwõimad, kuid Ungari
jaotati peale maailmajärga wõõra
wõimale, wõimale, wõimale. Ungari,
kuid suuri Ungarit ei ole
weel. Ent Ungari rahwas loodab rohkem
kui kunagi enne. Ungari noorpoole
kõikwõimad ühtsusele loomikult wõit
Raforty lipu hüüdnud: „Jumalaga —
kama ja rahwaste wõit“. „Ei
itaigi!“ — Ungari rahwas ei wõi or-
jana elada!

Paremas olusorras ei ole ka mitte
Uhis-Soome rahwad, neid on suuremat
aega hõimud oma wõimu all. Itaali
ja germanid rahwad. Soome-Ugri rah-
wastest jätid oma wõimadusele pühakute
järele mitte ühtsusele loomikult ja
eestlased. Kuid loomikult on pühakute
laawaste saagis andma Jda-Karjala
ja Eesti — Ingeris.

Eesti-Wene piir oleks pidanud dieti
mitaema — tagasihoidlikult arwastades,
Suuga jäge mõdda. Praegu piir läbi
Ingeris Roskonipidi. Nende kahe jõe
wahel elab suur hulk ingerlast ja neid
on kõik puht-Ingeri lülad. Soome-Ugri
rahwaste ühtsusele sellega turndu-
wast suurenud. Eesti-Wenariigi alla
jätid ainult 10-lond Ingeri küla 2000
elanikuga. Suuga ja Roskon wahel
Wene poolele jätid enam kui 20.000
ingerlast.

Juttu oleks mõeldud teha ka ühtsuse-
wast Ingerist.

Wenelased ei ole annud ingerlastele
mingisugust kultuurautonoomiat, nagu
nad on juba lubanud mõnele teisele
rahwale. Ingeri ühtsusele oleks wõinud
ka wõib kuuluda Eesti. Eesti-
lil on selleks rahwastel alustel õi-
gus wõid wõimaldatuuga siis wõhemasti
rahulepingu alusel ingerlastele kultuur-
autonoomia seadpool piiri.

Ingeri rahwa süda taksub Kallakülas.

Eesti-Ingeri ametlik tekkis on küll
Kallaküla küla. Sin on kirik, kõrgem
algkool ja postiautentuur. Eesti amet-
lik „troonu“ teeb kõige rohkem tege-
mist just Kallaküla. Kuid päris In-
geri enda tekkis, kus tõsiselt tulnud
Ingeri rahwa süda, on Kallaküla.
Minu ja minu kaasmataja walitsime

just selle küla eimefets maadurite
kohas. Maaduritejad tawatult wali-
wad itta kõige kõrgema mäetipu, kust
neil on wõimalik teha waatlusi kan-
gemale horisondile, siis tarwitakse
meiegi sama teed, et teha waatlusi
Ingeri rahwa peres, õigusele ühes
Ingeri, praeguses Kallakülas elulewa
harituma mehe, mag. A. Ingeria.
See mees on oma isaga oma isaga
juures, Ingeri sõnastiku tegemas, mille
juures, ta mõtlenud pühakute päewa
juba 7 aastat. Hõimastuht ohtuni on
ta isaga juures, kuid selleks, et lõpuli-
tult walmis saada juba isaga, tulub
weel ära 5 aastat.

Kallaküla asub piiri ääres, jõe tal-
dal. Jõgi on piiriks Wene ja Eesti
wahel, piir läheb ketsi jõe. Küla teine
osa asub seadpool piiri. Dieti

Kallaküla üngi Ingeri rahwa traagika sümboliseeritaks.

Stinpool piiri asumas külas on loolis
eesti keel õppeleeks, teists wõõr-
keeleks on soome keel, kuna Wene
poole peal on loolis ainult wene keel.
Weel ühtsusele: kui Kallaküla piiri
lastakse Kallaküla elanike jões suple-
mas küla, siis Wene pool on see le-
latud lõbu. Eesti poolel wõib isegi
paadiga sõita ja Eljas Reijo wõib igal
laupäeval piirijõe mõdda mootor-
paadiga rahwast Jõesõitu. Praegu
kannab wenepoolne Kallaküla osa
ikka juba endist wene nime — Weri-
wissa.

Ka mille pakuti wõimalust piiri-
jões suplemiseks, oleks tarwitunud
piirivalurite küll ainult wõit paluda,
et pädjeda läbi traatata jõe. Kuid
oli niipalju küla, jätmine selle ära.
Kallaküla rahwas küll suplemas wõga
jageli. Eesti poolel on jätmine sinu-
poole traatata ja jõeäärdele he-
namaad pila kuhahetaga, kus Kalla-
küla elanikud agariit seadpool traat-
aada heina wõitwad. Paistab, et pä-
ris sõbrast rahwas ühtsusele, aga kui
näed läbi traatata piirwalid wene piir-
walurite ja kui hõimad mõtlema
GPI meeste tegudele, siis kätwad kül-
mawõimad üle selja ja tunneks nagu
ahwardas ta find mingi salapärane
hädasõit.

Ingeri ärkabi

Küla on soomeorientatsiooniline
Ingeri küla. Maaduriline Karjalaselt
on teinud sin wõga palju, et Ingerit
ühendada rohkem Soomega. Sga aasta
on Kallaküla Ingeri seltsi juhatusse mää-
ramisel ja Karjala seltsi teetisel mitu
noori appimas Soome rahwasteloolides
— Tuutajas ja mujal. Maadurilise
Karjala seltsi kaasabi on Kallaküla too-
nud suurem soomekeelne raamatutogu
ja loodud oma
soomekeelne aegiri „Sanafeppä“,
mille uueks toimetajaks on äsja Soome
rahwastelooliselt tulnud energiline Kalla-
küla noor Robert Reijo. Wilmame num-
ber on mul olemas. See on 8 käteline,
kirjutusmasinal ja paljuduslindil
„trükitud“ aegiri, kus eimefets juht-
kirja kohal asub Soome looduse pas-
tor R. S. Erwio kirjutis. Leidub lü-
lehti ja „troonit“ Eesti ja Soome.
Aegiri on wõit odawalm Cestis, ma-
jab 75 senti aastas. Kallaküla ise elab
üle põllumajandusliku murrangul.
Endised hingemad on näitid tabunud
ja igati on maadurilise omaette pere-
mees. Äti näitid praegu tekitatud wõga
uusi maju põllurubadele, eriti sinna
Wanaküla poolele asuwatele wäljadele.
Ingerlane armastab mugawust, elu-
maja ehitab ta lauda nurgaga wasta-
misi, et kõik see oleks nii kät-jala juu-
res. On tõusnud moodustid Karjalaste
ja wäitwast maju. Metja ja puid ar-
mastab ingerlane rohkem, kui meie Wiru
asunik. Uuele alasti majale on peagi
istutatud puud ringi. Ädil see — jõe-
pund ning ühtsusele jätmine ning uued
wäikesed wäitwast majad annawad
Ingerile omapärase, kanni pildi.

* * *

Õhjel talutan läbi Kallaküla koos
kolme kaaslasega ja ühes melega on ka
Soome rahwastelooliselt äsja wabane-
nud Ingeri neiu. Kallaküla, kes on
wälgas, ei pane seda pahaks, sest meie
jutt teeleb noorpoolel külmuste juu-
res. Külas deldasse olewat suwel ai-
nult kolm neiu, sest teised küla-
neid on wälgas teenimas, — wäike
maalapp ei jõua toita loogu peret. Õh-
jel tõlawad seadpool piiri tõwad raua-
tagumised. Ei ole piirwalid weel and-
meid, kes wenelased ehitawad küla üle
Suuga jõe, teewad gaasikambrit wõi to-
gumi raudteed Ringsepa piirile. Ku-
medalt ja raskelt, lakkamatult wäitwab
õhju läbi õhutamise rauatagumise
küla. Salapärane Wenemaa! . . .

Õhjel ärtab

meil mõte — oleme ju Kallaküla rajal.
Stinpool traatata algab Euroopa,
seadpool Kallaküla. Kui mitte loodusli-
kult, siis kultuuriliselt wõid digemini
Euroopa (Euroopa-Kallaküla) algab sellest
traatatast Kallaküla, hoopis ühtsusele mõ-
teilmaga wõimawõimale, mille wägi-
wõlla alla peab paenduma palju
meie hõimarahwad.

Õhjel, sellest piiristamisest oli katu.
Wenelased näitwad, et ootawad ma-
almale teha balagani. Pärwal paistis
üle piiri selgesti mingisugune majajä-
tanine. See maja oli tawatult talu-
maja, kuid ehitamas oli juba 23
meest. Harilikult ühtsusele maja ehi-
tamise juure ei mahu mitte rohkem kui
4 meest jätmine, ühtsusele nurga ühts.
Aga ets ole ju seal ühtsusele, kuidas see
pühakute järele — nii wõit teistiti.
Wenelane ju taluajast armastas, kuid
hõimastuht on neid taluajast pühakute
all. Wõib aruandaw olla, kui raskelt
tawat teinud kommunistid 160 mil-
jonilise rahwaga — jätmine utoo-
pia tõestamisest. Ühtsusele suure kannu-
tega rahwas on Wene rahwas — ühtsusele
äärmusest teise, äti ühtsusele langes,
nõud on lohe teine asemel. . .

* * *

Ingeri suurus on 150.000 rautli-
meetri. Ingerlaste kogunuma näitab ligi
160.000. Eesti poolel neid on 10-lond
küla. Omawahel jaguneb Ingeri rahwas
kolme osja: ingerlast, ingerlast ja waja-
last. Ingerlast on ingeri pühakute.
Eesti poolel elab neid ainult kaks küla —
Saariküla ja Wäitküla. Neid on
wenestatud sellepärast, et neid on walitsew
ap. Äti-ühtsusele ja selle wõit pühakute
wad endid wenelasteks nagu meil tegeliit
pühakute wõit nime pärsat äti hädasõit
ainult looguallumisele.

Ingerlaste tulid praegusele asukohale
Soomest 14. sajandi algul, kui olid suured
nälgiaastad. Pühakute ingerlaste küla on
praegu Kallaküla ja Wanaküla. Seadpool inger-
laste on ingerlastel. Jumalaarwu annab
ja juttu peab neile mõddunud aastal
walmind Kallaküla pühakute Harwa
soome koguduse ärtaja R. S. Erwio soome
keeles.

Ingeri rahwas on keelteostaja.
Juba maadurilisele räägitakse neli keelt:
ingeri — ema keel, soome — kultuuri keel,
eesti — riigi keel ja wene — wanade
keel, nagu Ingeris deldasse. Seda wiimast
aga noorem rahwas küll enam ei oska ega
ta tahagi ärtida. Wenelase nime kuulid
Ingeris harwa, wõid itta „wanat“ uime
all räägitakse ka kõige tõhemat juttu wen-
elastest; see ei ole niipalju sinu, kui igi-
pühakute jõe, mida tarwitakse täieõigus-
liku wormina. Kommuniste ei ole Ingeris
kunagi, sest mida lähemale minna piirile,
juba wõimad räägitakse kommunistilist tal-
duwast. Nad teinud siin wõimad elu on
„paradiis“. Kommuniste leidub ka meil
rohkem neid maadurilise, katu ei ulatanud
1918/19 a. kommunistide õpatastoon. In-
geris leidub ju ka äraandjaid, kuid ena-
masti raha eest. Kaander Reijo teitakse
nende õhust.

Nasleid aegu see maadurilise on kannu-
tanud palju. Kui 1929. aastal 27. ja 28.
juulil peeti Teriojal ja Kallaküla Ingeri
wabastuswõimale pidustusi, siis lausus Anti
Sypaunen sellest pühakute wäljantud so-
mekeelses brošüüris: „Sajad - tuhanded

peretonnad on pillatud laiali, üks oli pühakute
sunduslikus teenistuses, teine surinud,
kolmas Soomes, neljas Eesti, viies pühakute
sõjades, katus mahastunud. . .

Kuid wõid hõimast Ingeri rahwa olu-
sord paranema, wõhemasti Ingeril on üks
ainult waenlane, selle wõimad wõitakse wõit-
dasse. . .

Ingeri karjapagan, mis oma kannu
heidetse kuulus ja mida meigi kuulsime
Kallaküla — sellest wõimad lastakse küla
Ingeri wõimastuhtu.

Ingeri peab wõitaks saama.

Siis, siis, siis. . . Jalgratas on hea
sõidut wõimast teel, kui näitakse Jõesõitu
— Karwa, millest wõimad katus pe-
aegu itta küla 2 1/2 tunniiga, kuid Ingeris
jätmine samasuguse ajaga ainult maha 12
kilomeetri.

Wäitne-järw ja Kuradimägi on
Ingeri looduse ehteid.

Wäitne järw meile kätub on süga-
walt wäitne — nime annab sellele ka oma
seletuse. — Järwel on ühtsusele saari ja sealt
paistab askeidawat wõimast-kalastajaid ja
mõningaid lõbusõitjaid. Äti Kallaküla järw,
nime ma ei mäleta praegu — wõit eht
wõitakse Wäitne-järwega, kuid Wäitne
järwele ühtsusele fooni annab lõnnast pais-
teu Kuradimägi.

Kuradimägi, see oli wabadusjõgas
Karwa ja Karwa-Jõesõitu katusja. Ku-
radimägi paistab laugale, laugale —
üle meitade piiri poole, all aga wõit
Kallaküla Roskon, nagu hõimadane lint,
jagunedes Kuradimägi all kahels haruks,
ühtsusele haruag ruitwates Kuradimägi ja
teiseaga Wäitne järwe ääri, ühtsusele
pühakute Kallaküla all ühtsusele jõe. Ku-
mus pole maha lõnnapoolist weerul
mitte wõimad kui Sahaaras! Kaasränd-
bur tõusmas mind lõnnapoolist mõni
sild maha külast alla, siis tõsiselt pal-
jad jalad olid nagu kuumas kuhas
Äti lausa põletas. Küpselt wõit pö-
diti lausa põletas. Küpselt wõit pö-

Jeda — pleekida Kuradimägi kahe tun-
niga, kuna R.-Jõesõitu liitwal wõitab
see hulga taumet aega, et selga natu-
legi pruuniks lasta paista. Kurabi-
mägi lohta räägib rahwa, et wanatuti
maganud wõit pleekitud parajasti päi-
lese paistel Roskonil kaldal, kui Ingeri
mees tulnud linnast ja sõitnud wana-
kurjal üle hanna. Siis pööranud see
ümber, krahmanud peotäie liitwa,
lõnnud ingerlaste liitwa alla ja
sellest kurabi peotäiest tulnudki —
Kuradimägi.

Wäitne järw ja Kuradimägi — katus
sõnastilist ja mõttelisel wastast —
nood on Ingeri eest wälgas olnud ka
rastetel aegadel. Kuradimägi mõitga-
sib kahurid ja Wäitne-järwe meitades
lõnnu mitugi tõstet lahingut. Segastel
aegadel oli Wäitne pühakute hõimast
hõimast ümber Wäitne-järwe meitade
Eestis. Kui mootorpaat wõit R.-
Jõesõitu piirile hõimastile, siis äge
laste teda midu tunagi mõdda, las
ta teeb kindlasti peatuse Kuradimägi
kohal. Meie mootorpaatide juhid on
weel niifugused, et nad ei oska publiku
tähelepanu hoida katusel maadurilise.
Mõddunud aastal ühtsusele URU Wiru-
maa noorte ekturfooniit wiis mootor-
sõidut meid hoopis teist Roskonit haru
mõdda, jättes Kuradimägi kõrwale.
Kuradimägi pleekida ja suwitada on
mõnufam kui Jõesõitu ja peasti rahu,
fügaw rahu on fin.

Mõni sõna lõpetaks isiklike asju.
Ingeri rahwastuhtu eest on meil juur
aitäh delda ja selle teise rahwastuhtu
— ahjus küpstatud kanamuna pudru
eest tänab hra A., minu kaasteisija
eriti, mina aga tanguudru eest. . .
Weil Alutagnel, ei ta Saaremaal,
kust ita pärit on, ei tuntu jamaal
toite. „Retsepti“ andsin teiselepoolele
lohe üle. . .

Ingeri ärtab. Ingeri peab
wõitaks saama. URU ofatonna Kalla-
küla ajutane kindlasti, mis õlgi
osalt meie külastamise eesmä-
rgis. B. Mustel.

Olut joodi enne Kristuse sündi.

Mõnda „barbaaride joogist.“

Õllejoomist tõendawad wanemad
ja kindlamad dokumendid juhitwad
meid Wana-Babilooniasse.

Seatakse tõendada, et babiloonla-
sed juba 3000. a. enne Kristuse sündi,
wõib olla ka warem, mõistid wiljades
walmistada õlut. Sol ajal juba oli
babiloonlastel neli erilist õllejorti.
Õllewalmistamine lewis täiskües küp-
setamistega.

Ka Egiptuses oli 2600. a. enne
Kristust õlle walmistamine tuntud ja
samuti tunti seal neli jorti. 3500. a.
enne Kristust jätinud papirusele mai-
nitakse õlut kui arstirohtu, hiljemad
kirjad aga kirjeldawad õlle joowastawat
mõju. Ka wein oli egiptlastel tun-
tud, kuid wein ei juutunud piirata õlle
joomist.

Kreeklased ja roomlased põlgasid
õlut ja nimetasid teda „barbaarlaste“
joogiks. Weel teiser Juulian pillas
juba barbaarset joot, mida oli tundma
õppinud Gallias 4. sajandil p. Kr.
sündinust.

Geowastu teab maadurilise Strabo
liguulastest rääkida, et nad mõistid
õdraõlut walmistada. Samuti ka ju-
staaanlastest, kes meelamini joid õlut
kui weini.

Enam-wähem tuntud on Rfenofoni
jutustus oma sõduritest, kes 400 a. e.
Kristust jaid sõjasaagiks „õdra weini“
mida pidi jooma läbi õlekõrre, et wäl-
tida õdraiwast, mis weinis ümber
ujusid.

Ka wanad germaanlased mõistid
õlut teha, nad olid oskuse kaaja too-
nud Rst-Naflast kodumaalt. Õlu oli
nenbe armjam joot, samuti ka mõdu.

Pidudel joodi wõga palju. Tacius
mainib õlut germaanlaste peajoogina,
ja ta wanas põhjamaises eeposes E-
da's nimetatakse õlut jumalate arm-
jamaks joogiks.

Peale rahwaste rändamist hakati

õlle walmistamisel tarwitama ka hu-
malaid. Juba warem liisid germaan-
lased õllele tammeloort ja teisi aineid.
Urimumed on unustanud, et humalate
tarwitamine tuli Saksamaale Soome-
ugri rahwastelt. Soomlased ja Eesti-
lased tarwitawad juba waremmail aega-
del humalaid nagu mainitakse „Kale-
walas“ ja „Kalewipojas“.

8. sajandil mõistid Põhja-Prant-
susmaa mungad kõige paremini õlut
teha. Sealt ta pärit legend kuningas
Gambriinusest, (õlle leiutajana), „Ca-
marino“ deld hakati nimetama õllejorti
õllepruule.

Humalate tarwitamine on wõga
tähtis õlle walmistamise juures. Hu-
mal on antiseptiline, seega mõjub kon-
serweerwalt, ta on täpselt terwilele —
endendab jõggilju.

Praegu on sakslased suuremad õl-
letarwitajad ilmas.
Kestlaegste linnade arengus eten-
das õllu tähtsat osa kaubaartiklina.
Pole siis ime, et tekkisid õllewabritud,
mille omanikud omawahel liitustid. Ru-
ningad ja wõitwad andsid oma sõpra-
dele õllepruulimise privileege. Wi-
maste omanikud moodustasid aristo-
kraatlike tüunte ja gilbeldi, millised
igati pühakute taktistada uute õllewab-
ritute tekkimist. 17. sajandil tuli aga
õllepruulide langus. Kolmetümneas-
tane sõda häwitas igafuguse äritege-
ause ja tõõstuse, muutes elanikud
terjusteks ja fantidets.

Karjaste ulatus.

Neil päewil tundis Sonda kitaroopalije
wõitlust Sapanu, sõites reitfingiga nr.
62 Pili—Wõitwee jaamad wahel mingi-
sugust pörsutust. Sihtjaama jõudes, teatas ja
sellest wastamale ametnikule, kes teibist
täendatud kohas roobaste wahesise ajetatud
naelu. Kuna wõiturihi teitusest alustid 56
tim. karjapõid, siis arwatawasti tuleb naelte
teie ajetanist, pidada poiste ulatujets.

Martin Wõhma wiimne teekond.

Südamlikud järethüüded

18. juulil surnud M. Wõhma pörm wiibi pärast kirstupanemist leinamajas 14. juulil „Wõitleja“ ruumesse.

„Wõitleja“ saalis oli moodsustatud pööbium, tuhu asetati surnu kirstuga. Siia ilupile ja lillede keskele jäi ta kuni matusteni. Puufärgi juures pidi „Wõitleja“ juhatusel liikmed ja wänemad tegelased

auwalwet.

Matustetalitus algas reedel 15. juulil kella 7 paiku koraaliga.

Siis pühakirja teksti ettelugemine õp. G. Kivistelt ja taas koraal. Sellele järgnes lühike laulumis- ja jumalagajatus „Wõitleja“ esimehelt G. Mäkitalult. „Wõitleja“ laulufoori helidel laulsid „Wõitleja“ tegelased puufärgi seltsimajast wälja.

Juula ilma tõttu seltsimaja ja ümberkaudne tänav oli murruna inimesi täis. Pärjadeselt, seltskonna esindajate (ladunu oli liikmeks peale „Wõitleja“ ka weel Peetri tuletõrjes ja laulufooris) ja tuttavate sõprade tujunes arwatus leinarong, mis orkestri saatel liikus Peetri kirikusse.

Lühike peatus tehti Peetri tuletõrje depoo ees, kus seltsi esindaja E. Wiikman tegi lahttanule lühikese järethüüdi.

hauad. Hukli pärgi ja lilli.

Peetri kirikus pidas matustetalituse õpetaja G. Kivist, mida kaunistas koraal „Wõitleja“ laulufoorilt R. Ulmi juhatusel.

Kirikust sõitis pilt matuserong orkestri leinamarssi helidel Siwertsi, Peetri kalmistule.

Saual pidas õp. Kivist matuste lõputalituse. Sellele järgnes pärgade paneel wärstele kalmistule ja rida looji järethüüdeid. Pärgi pandi E. J. „Imari“lt. A. Piitar, laulufoorilt E. Pihtla, „Wõitleja“ sp. ofatonnaalt G. Mäkitalult, naitleasperelt Wiikmann, siis weel Peetri tuletõrje seltsilt, Narwa kellaõppadelt, „Wõitleja“ naisgrupilt, perekond Siegfelt j. m. t.

Kalmistul süendas leinameeleolu laulufoor kaunistatult wäikeses õhtuõhus tšelawate lauludega R. Ulmi juhatusel. Matustetalituse lõpul uppus wärste kalm lausa pärgadesse ja lilledesse, millest ilmetalt wäljendus Narwa seltskonna üldine lugupidamine ja sügaw lein kadunu vastu.

Wast hiljaohtul hakkas rahwas kalmistult jälle linna poole walguma. Olgu kerge sulle, Martin Wõhma, jahe muld Narwajõe tühjelt woogawa, finetawa wetepeala kaunistal talball.

Kindral Tõnisson sõitis puhkusele.

Kolonel Pulk diwiisi ülema k.

1. diwiisile kindral-major A. Tõnisson sõitis pikema aja puhkusele ja afus elama Rutja randa Ralwere lähedusse. Diwiisi ülema k. t. määrati 1. ja. rügemendi ülem kolonel Pulk.

Päti kindral sõidab Narwa.

25. juulil sõidab 10 päewaks Narwa päti 4. diwiisi ülem kindral Danfers, kes tutvub meie laulufoori laulufoori laulufooriga, samuti ka Narwa garnisoni sõdurite eluoluga. Kindral Danfers lahkeb Narwast 5. augustil, sõites Lätimaale tagasi.

Raats rootsi koloneli Narwa.

10. augustil sõidab Narwa rats rootsi koloneli, kes teenib Rootsi sõjaväes kõrgetel kohtadel. Rootslased wiibivad Narwas 5 päewa. Selle aja jooksul tutvuvad külalised meie garnisoni liikmetega korraga ja kurtina laagriga. Samuti waatlewad rootslased ka Narwa waatluswärdilisi kohti ja tutvuvad lähemalt Narwa wanade lahingwärdidega, milliste wastu hiljatu ka kroonprints Gustaw Adolf tundis huwi.

Eulhy Goldschmidt Pimeas.

Neljapäewal, 21. juulil esineb RDU kontserdil Pimeas solistina kolatur sopraan pr. Eulhy Goldschmidt.

Kuurdori poodnikud teewad liiga.

Soolimata jellest, et Narwa-Jõejuu müüakse toidunaineid tunduvalt kallimate hindadega kui Narwas, on wiimastel päewadel ühtlasi toidu- ja wärsipoodnikud läinud selles juba liiale. Nii wõttis läinud reedel jagatamist kaupmees 11 peene suhtu kile 48 sentti. Seda müüdi põhjuse, et wabarigi walituse otsustas tšeta neljapäewast alates suhtu tolli 10% wärsipoodnikutele aga jääb see järele odawama suhtu „lõppemine“. Kuna tähendatud poodnik harustab ka toiduainete tehnikumale ofitsiaale wõlgu müümist, siis müüdi ei ole neil jalgust suhtu hinna alalise tõusu põhjust seigutama hakata.

STAR
KINGAKREEM
ULETAB KOIKI
HIND 20 SENTI KARP.

NMKÜ oli võidukas

NMKÜ Rootsi—Cesti maawõistlusi jälgimas.

Laupäewal, 16. stp. kohtasid Ralweres sealne f. f. „Ralewi“ jalgpallimeesk. ja Narwa NMKÜ Areenholmi ofat. meeskond. Võistlus peeti „Ralewi“ spordimajal.

Mäng lõppes ületaluga 2:1 NMKÜ kasuks.

NMKÜ Areenholmi ofat. juhatus wõimaldas ühingu kulus jalgpallimeeskonnale Tallinnasse sõidu ja seal Rootsi—Cesti jalgpallimaawõistluse waatamise. Tallinnasse sõideti wälja neljapäewal õhtul. Tallinnast sõideti Ralwerre, kus wõistlus peeti Ralwere „Ralewiga“. Waatamata reisuwõimalusele töid narwalased wõidu toju kaasa.

Teatamasti Rootsi—Cesti maawõistlus lõppes 3:1 Rootsi kasuks.

Kontsertkawa Pimeas.

Homme, teisipäewal, 19. juulil wõib Pimeas kuulda järgmisi palasid:

1. Beethoven awamäng „Coriolan.“
2. Sibelius „Väls twiste“
3. Rachmaniov „Melodie“
4. Musorski sümfoniiline juuletus „Õo lagedal mäel“
5. Celoso sümf. pilt „Versailles“
6. Tschaiowsky „Senski aarie“
7. Amadi „Laul orjast“
8. Saint—Saens fant. oop. „Simson ja elila“

Gaffa staadid Narwas

14. juulil saabus Berliinist Narwa 27 jalga lauti. Ekstursiooni juhitiit on stm. Wiinika ja stm. Jantel. Narwas tutvuvad gaffa staadid Narwa linna ja ümbruskonna waatluswärdsete kohtadega. Narwast sõidab jalgslased Tartu ja Petteri. Eriti suurt huwi tunnendab jalgslased Narwa ajalooliste hindluse ja maaalusete fältude wastu. Samuti huwitas ka neid Narwa-Jõejuu mererand.

Rootsi wabrikant Narwas

Läinud laupäewal wiibis Narwas rootsi wabrikant Gåstn Blom lihes abitaafaga, kes elawad Stockholmis. Rootslased tutvufid peamifelt wanade rootsiagsete ehitustega. Eriti huwitas külalisi raeloda, mis ehitatud Kaarel XI poolt 1671. a., end. Rootsi peafiriit ja rootsiagsete kindlused.

Wifandeb Tallinna Wõitlemise Instituudi töötunnist.

Einbund katsetab jälle!

Jaam Tõnisson loobus...

Riigikogu teatatakse ametlikult: Hra Jaam Tõnisson teatas kolmapäewa õhtul, pärast seda kui ta oli saanud põllumeeste- ja asunikute rühmalt oma tegewustawa kohta seisukohad, riigikogu esimehele, et ta ei wõta wastu wabarigi walituse moodustamise ettepanekut.

Neljapäewa hommikul kell 1/11 oli riigikogu esimehel nõupidamine põllumeeste, asunike ja rahwusliku telesa-konna rühma juhatusel esindajate hra A. Eupitja, M. Pungaga, A. Anderkopi ja R. Pennoga, kus esimees palus nende rühmade juhatusi kaaluda, misjaguseid samme tuleks esimehel astuda.

Rekeratonna rühma poolt seletati, et algatus peab wõtma enesele põllumeeste ja asunike rühm. Pärast riigikogu koosolekut kell 1/11 kuna ajal

teatati hra A. Eupitja ja R. Penno riigikogu esimehele põllumeeste asunikute rühma juhatusel seletatuna, et walituse moodustamise peats wõtma enese ülesandeks hra R. Einbund. R. Einbund afus läbirääkimistes walituse moodustamifels.

Walituse tujunamife kõigus

ei toonud laupäewa päraflidunane aeg ega pühapäewane päew mibagi uut. Läbirääkimised on nõnda laugel, kus nad katseid laupäewa lõunal, f. o., ei saadud selgust majandusministri kandidaadi suhtes.

Laupäewal pärast lõunat sõitis riigikogu esimees maale, kus weetis ta eile päewa.

Esmaspäewal algas walituse isikliku koosoleku selgitamife töö uue hooga.

Piiskop Joann kaebab Konstantinopoli patriarhile!

Ei taha mingi linna eest tulla Narwa.

Apostliku õigeusu kiriku elus on praegu tähelepandawaks sündmuseks Petjeri flooftriilema piiskop Joanni wastuhakkamine mitropolilt Alekandril. Kirikutogu walis ja mitropolilt määras piiskop Joanni Narwa piiskopi kohale, kuid Joann ei mõtlegi Petjeri flooftrist lahuda ega mitropolilt nõudmifelt flooftri juhutamist üle.

Piiskop Joann on ühtlasi ka riigikoguliige, ilmaliku nimega Joann Bulin. Ja teotseb ühteagu kahel kohal. Mitropolilt arwab, et piiskop peaks loondama oma töõju ühte alale, kuid piiskop pole sellega nõus. Piiskop Joann seletab, et ta protesteerib kirikutogu ofstuse wastu, mis pannud tema Narwa piiskopi kandidaadiks seadusewastaselt. Tema saanud küll täsu flooftri üleandmifels, kuid seda kasu tema ei saawat täita, jelt flooftriilema kohalt wõiwat teba wabastada ainult kirikutogus, kui tema

ife ei soowi lahuda. Praegu aga piiskop ütleb, et tema ei mõtlegi maha jätta flooftrist ega ta riigikoguliikne kohta. Ta wõiwat tarwilistele tõi seaduslikud abindub, et kirikutogu ofstus tema ümberpaigutamife asjus muudetak. Kui muu ei tõi, siis ta pöördumat Konstantinopoli patriarhi poole, kes on ap. õigeusu kõrgem ülemus.

Mitropolilt Alekander on arwamifelt, et piiskop Joannil pole mingit põhjust paigelda wastu oma ametikoha wahetuse puhul. Olles riigikogus ta ei saa forraffalt täita oma kohuseid flooftris ja selle all kannatawad flooftri huwid. Kui eesti teelt oslaw piiskop Joann wõib edulalt töötada Narwas. Kirikutogu põhikirja 16. paragrahw lubab erakorralistel juhtudel, kui seda nõuawad kiriku huwid, piiskoppe ümber paigutada ja määrata. Piiskop Joanni ümberpaigutamine on seega seaduslik.

UENi arpo — A. S. S. S. II pallimurul.

Teisipäewal, 19. stp. kell 7 õhtul kohtawad jalgpallist A.S.S.R. wäljal linawadritus UENi Narwa-Peetri ofat. ja A.S.S.R. II meeskonnad.

Reisijate wahetus raudteel.

Wähenemud reisijate arwu tõttu on raudteewalitsus sunnitud weel mitu rongi seisma jätma. Nagu kuulub, jätetale augusti alul seisma ka Narwa-Tallinna ja Tallinna-Haapsalu huwitrong. Warematal aastatel oli suwitustrong kõigus septemeri teisipäewani.

UENi Wirmaa noorte suwi-päewade wastu on suur huwi.

30. ja 31. juulil peetawate II. noorte suwipäewade wastu on suur huwi. Laagrisse tuleb õhtul üle Wirmaa noori toltu 45 ofatonnaft, Narwast sõidab kahest ofatonnaft ligi paarjaba inimeft, nendest üle poole naisnoored.

Sajartmäng ei olnud tuletõrje ühingu, waid eratorieris.

Meie lühikeses eelmises numbris awaldatud kirjutife pealtkirjas on öeldud, nagu oleks sajartmäng leidnud aet wabaribilitsus tuletõrje ühingu. Asia selgitufels ja ehtsawomiste wältimifels teatati, et tuletõrje ühingu maja teisel korral on ühifortierid ja ühifels ühifortierid ja A. Wem, kus juhutamine aet leidnud. Tuletõrje ühingu ruumid asuwad aga eraldi ja ühinguft aet ühifels ei puutu. Tuletõrje ühingu juhatusel sai juhtumine teatawaks ajatirandufe kaudu.

Uge heitlus pallimurul.

NTHK kaotas pühapäewal „Estoniale“ 4:1.

Piiber löi auwärawa.

Pühapäewal, 17. juulil, kell 7.30 õhtul kohtasid Narwa linna spordimajal liitublasti — Narwa Tennis-Hodney klubi jalgpalli meeskond ja A-Nassi jalgpalli meesk. „Estonia“ Tallinnast.

Esimene poolaeg algas NTHK-le koe õnnetult. Waewalt oli pall weerema pandub, kui kaife Kallasele wastu jalg laadida, mille tagajärjel wiimane oli sunnitud mangu katkestama. Edasi läks mäng tasawõrdelt, ehkki „Estonia“ tunduma ületaluga. Mõlemal poolel oli wõrklöömife wõimalus, kuid need luhtufid. Pall läis tihedalt ühe wärawa alt teise alla.

3—4 minutit ennem poolaja wilet murdsid estoonlyased NTHK riidest läbi. Wärawawahet Raru joofis pallile wastu. Wäraw jäi kaifetse, mida ka estoonly. koe kaifutafid ja NTHK-le palli wõrtu löid. Wahetord oli seega 0:1 Hodney kasuks.

Waewalt oli pall tšentrist wälja löõdub, kui ta koe uuesti NTHK wärawa alla kaibdas ja estoonlyased wõifid märkida teife wärawa oma kasuks — 0:2. Teine wäraw järgnes waewalt minutit pärast. Hodney wärawawahet Raru afemele wahetati Lepp (junior) ja NTHK mehed ennaft toltuwõttes

wõifid palli „Estonia“ wärawa alla, kus Piiber pila murdmife järele sai auwärawa lööda.

Poolaeg lõppes „Estonia“ kasuks 1:2.

Teisel poolajal muutus mäng märksa elawamaks. Mõlemad pooled tahtfid wärawaid faada. Pall liikus õige tihedalt üle platfi Umbes wiie minutit pärast oligi ta jälle Hodney wõrtus — 3:1. Mäng läks järjeft põnewamaks. Tehti tootusi — pandi hoolimatult jalg ja löõdi jalaga näkku. Tulemufi ei olnud kummagi poolel.

Mõni minut enne lõpuwilet õnnestus estoonlyastel palli wiia Hodney wärawa alla ja ta wõrtu kaifutada. Tagajärg — 4:1. Waewalt sai mäng uuesti alata, kui järgnes lõpuwile.

Seega kaotas liitublasti meeskond NTHK A-Nassi meeskonnale „Estoniale“ 4:1. Wõistatas R. Pawian ja piiri kohtumifels olid Lange ja Katta-sepp.

Mängu ajal oli mõlemal wastafel palju wärawa-wõimalus, kuid need luhtufid ühel wõl teisel põhjuse. Palju wärawaid päästis „Estonia“ wärawawahet Ratnik oma julgete ja täpfete püüfidega.

Radium tõi pöörde keemiasse.

Poolas awati raadiumi instituut.

Curie nimeline Raadiumi Instituut awati hiljuti pidulikult Warsjais, Poolas. Awamifelt wõttis ofa ifitlikult raadiumi leiutaja poolatar pr. M. Curie-Skłodowska. See instituut on suurimaid maailmas ja on kõige uuema aja nõuetekohaselt seadeldud. Instituudi ülesandesfe kuulub mitte ainult raadiumi teaduslik uurimine, waid ka rawimine selle metalliga. Metall raadium leiutati pr. Curie poolt 1896. a. Raadiumi eraldamine tõrwalainest ja edaspidine ümberitõttamine on pea ainuüht pr. Curie'l lasunud. Saadafse raadiumi uraani ärtfift. Kahest tonnifst ärtfift saab mõni senttigramm floorraadiumi. Arusaadaw et raadiumi ümberitõttamine on hiigla kulukas. Raadiumi hind on mitutuhut korda kallim tulla hinnast. Raadium ife on walge, läifw metall, õhu fäes ofkideerub, soolhappes kergesti lahustub, radioaktiivne. Raadiumi soolade mõju on õige mitmetefine, waewalt

leidub teifi aineid, mis temaga wõrrelda saab. Muuseas raadiumiga lofupuntuimifelt lähipaistew laas muutub pruuniks, harifit teedufool — finifels, rohelifed puulehed tõmbuwad kollasets, seemned kaotawad oma idanemiswõime. Tema fitred häwitawad organilist kude, seepärast tarwitafse teda nahahaiguste rawimifels ja wühajaiguse arstimife juures. Raadiumi ühenduste tähtis omadus seifab weel selles, et ta teifed ained nende mõju all muutuwad ife radioaktiifseteks, täh. hakkawad walgustama ja omawad teifi raadiumi omadusf.

Raadiumi leiutamine flannitas pöörde keemia alal ja tulewifus wõib oodata paluide praeguste aflooomide lofkuwarisemifelt. Ja nüüd afutati ja awati Poolas, raadiumi leiutaja pr. Curie kodumaal, eridõppeafutus, mis teeb tegemifit ja uurib ainuüht raadiumi.

Eesti põllumajanduse jõuproow

Peetakse Tartus 26. — 29. augustini.

Tänavune Tartu põllumajanduse ja töõs-tufe näitus on lõputlikult kindlasti wärdatud 26 — 29. augusti peale. Ühtlasi on teatunud, et tänavune Tartu näitus kujuneb ainuühtselt suuremaks põllumajanduse näituseks mitte ainult Eestis, waid ka Balti riikides ja Põhja-maail. Suurem põllumajanduse näitus peeti tänavu ka Soomes, kuid warajase aja tõttu ei saanud seal taimelofswatufe ofatonda räiel määrat wälja arendada. Soodia aja tõttu tahetale teiste ofatondade tõrwat Tartu näitusel eriti taimelofswatufe suuremat tähelepõnu pöörduta. Teife tähtsama alana on kaamas Rõdukuultuuri ofa, millele selitawad teifed ofatonnad töõetufe, põllumajanduse ja täitõõ aladelt.

Kuigi ülesandmife tähtsajad alles es, on juba praegu määrata asjaomastes ringkondades suurt huwi näituse wastu. Ülesandmifit

on ehitatud näituse büroole õige rohlesti ning alaltifelt järelepärimistef wõib järeldada, et lähemal ajal ülesandmiste hult weelgi kaswab. Waremalt aastatel näituse korraldamifelt tegi suurt rasust tuntu püudus. Et sellest üle faada, on ofustatud tänavu mitmeid liimberkorraldusf ette wõtta liimbertoraldusf ja juurehitustef tõttu on tänavu esmatordifelt wõimalif luuremaid platfe wälja anda. Luuremitult, näituse wõaline ilme selle lödi wõib ainult wõita.

Ra näituse platfi täitmifelse ja korraldamifelse tahetale tänavu suurt rõõgu panna. Nii näib eelolew Tartu näitus mit hilufifelt kui ta wõifitf omapärafets tujunemat.

Lugege „Põhja Kodu“.

Loetawa maks, wanemaks ja suuremaks ajaleheks Narwas ja ümbruskonnas on ja jääb

„Põhja Kodu“.

„Põhja Kodu“

toob kõige värskemaid päewa-uudiseid.

„Põhja Kodu“ walgustab erapooletult ja julgelt kõiki elu negatiivseid nähteid.

„Põhja Kodu“ on parimaist pro-wintsis toimetatawaist aja-lehist.

„Põhja Kodu“ ilmub kaasan-dena jutulisa.

„Põhja Kodu“ toob asjalikke juhtkirju ja päewakajalisi föl-jetoone.

„Põhja Kodu“

kuulutustel on kõige suurem mõju. Seda teab iga taiplikum lugeja.

Teadaanne.

Narwa linna majandusosakond teatab, et Tallinna maantee osa Peetri turust kuni Suur-Kreenholmi prospektini on ajutiselt liikumiseks

suletud sillutusteede läbiwiimiseks.

Majandusosakond.

Majade ja muude varanduste edasikindlustamisel pöörake

K./s.

„EESTI“

esindaja poole Jõhvis, kus preemiamaksudega Teile vastu tullakse.

Rakvere tän. 7-a.

„Eesti“ on eesti meeste oma selts.

= A.-S. „Peipsi“ =

laewasõiduplaan 1932. a.

Nawigatsiooni algusest kuni muutmiseni sõidawad wälja:

a.-l. „WOITJA“

Kulgult Wasknarwa:	Wasknarwast Kulgule:
Igal teisipäewal	Igal pühapäewal
kolmapäewal	kolmapäewal
laupäewal	reedel
kell 14	kell 14
	kell 4.30

a.-l. „KOIT“

Kulgult Wasknarwa:	Wasknarwast Kulgule:
Igal esmaspäewal	Igal esmaspäewal
kolmapäewal	teisipäewal
reedel	neljapäewal
pühapäewal	laupäewal
kell 14	kell 4.30
kell 9	

Tšekiraamatuid, peopileteid ja müürikuulutusi

ruttu ja kiiresti valmistab

O/ü. Narwa Kirjastusühisuse

trükikoda

Narwas, Salme tän. 5, Telef. 34.

Esitus Jõhvis, Rakvere t. 7-a.

Plekkwitsu

paberi-pallide ümbert müüb

O/ü. „Narwa Kirjastusühisus“.

trükikoda. Salme t. 5. Telef 34.

Raudteesõidu plaan.

Narwa — Tapa — Tallinn.

Väljasõit jaamadest	Õhtune reisirong	Hommi-kune kiirrong	Sega (püma) rong	Lõunane kiirrong
Narvast	22.30	4.40	7.50	14.15
Soldinost	22.43	4.51	8.11	14.24
Auverest	22.57	5.02	8.32	14.34
Vaivara	23.12	5.13	8.56	14.44
Orul	23.27	5.25	9.16	14.55
Jõhvi alevist	23.52	5.43	ei peatu	15.11
Kohilast	0.16	6.01	10.34	15.37
Sondast	0.59	6.32	11.58	15.57
Rakverest	1.45	7.12	13.45	16.31
Tapalt	2.52	7.54	18.35	17.19
Jõuab Tallinna	6.00	9.39	22.24	19.00

Tapalt — Tartu

Väljub Tallinn	23.30	8.50	—	17.35
Tapalt	2.45	10.55	—	19.30
Tamsalus	3.25	11.17	—	19.48
Jõgeva	5.01	12.17	—	20.47
Jõuab Tartu	6.13	13.10	—	21.40

Üld- kui ka harilikke

WOLIKIRJU

adwokaatidele ja notaritele

soowitab

O.-ü. „Narwa Kirjastusühisus“

Narwas, Salme t. 5.

Detsimaal=kaalud

ühes pommidega kuni 25 puudani müüa.

Räha o/ü. „Narwa Kirjastusühisus“ trükitöjas, Salme t. 5.

Uus

Jakobilaat Rakveres

on 27. ja 28. juulil.

Linnawalitsus.

Wanem naisterahwas

foowib lohta. Wõlunud keetmises ning majapidamises. Wõib ka oma tootustada. Teat. Reet-Aigult t. 58

Meister

L. Awerjanovi

plekitööstus

Narwas, Posti t. 73, Kokka majas.

Valmistab ja parandab kor-rallikult

plekk-katused,

vihma- ja ahjutorusid ning igasugu plekist tarbeid.

Vask- ja plekkriistade flintam.

Dr. Ernst Hertel

Hamba-, suu- ja ige-metehaigused.

Kunsthambad.

Suur tän. 20.

Vastuvõtmine äripäewadel (peale kolmapäewa ja laupäewa) kella 10—1/2 ja kella 3—1/2 (peale laupäewa).

Narwa-Jõesuus Hueuel ravilas, Luha tän. 26. Kolmapäewal ja laupäewal kella 9—11 e. l.

Dr. C. Becker

Telefon 195.

Erahelgete wastuvõtmine suwel 18. juunist kuni 18. augustini

Keenholmi haigemajas.

Aripäewadel kl. 12—1 ja 6—8, peale laupäewade.

Narwa-Jõesuus, dr. E. Salzmanni sanatooriumis laupäewal, 18. 25. juunil ja 6., 13. augustil. Juuli kuus wastu-wõtmine ainult Narwa-Jõesuus kella 12—1 peale laupäewade.

Dr. S. Kisilbasch

Silmaarst.

Ülekolinud

Suur t. 15.

Wastuvõtmine era- ja üldise haigekassa haigeid iga päew 9—2 päewal.

6—7 õhtul.

Pühapäew 9—10 hommikul.

Rulgu sadamas on

„Põhja Rodu“ müügil A. Männimägi kaupluses.

Dr. V. Jakovlev

Laste- ja naistehaigused.

Westermalli 27, Peetri kiriku wastas, telef. 196.

Wastuvõtt 1-st juulist kuni 20. augustini

esmaspäewal, teisipäewal, nelja-päewal ja reedel kl. 3—5.

Vastuvõtmine igal äripäewal

9—11 ja 5¹/₂—7.

Dr. Kress.

Jõesuus: Huene weerawilas leispäewal ja reedel kl. 1-2

Dr. U. Lebedev

Sugu- ja nahahaigused.

„Diathermia“, „Kõrgus-tiku päike“, „Solux“.

Wastuvõtt kl. 10—1 ja kl. 4—7.

Wabaduse tän. 29. Rumjetsewin majas, kõnekr. nr. 208.

Dr. A. Striž

Sugu- ja nahahaigused

Wastuvõtmine igal äripäewal hommikul kella 8—9 ja õhtul kella 5—8.

Pühapäewil kella 12—1.

Suur tänaw nr 23.

Dr. Adele Väisänen

Naiste- ja lastehaigused.

Vastuvõtt 1. juulist — 1. au-gustini, teisipäewal, kolma-päewal ja neljapäewal

kl. 10—12

8—5.

Hermanni tän. 15.

Dr. Maria Heinrichsen-Kuusin

Naist-, sugu- ja sisehaigused.

Wastuvõtmine

juulil ja augustil kuus iga päew ainult Kreenholmi haige-majas kella 12—1 ja 5—6.

Autobuse

suwine sõiduplaan

11 juunist kuni muutmiseni.

Peetri pl. — Torni pl. — Sina-wabritsa wärsu.

Äripäewadel:

Peetri pl. Sina-wabrits. Kell 7.55 Kell 8.30

„ 10. „ 10.30

„ 13.50* „ 14.*

„ 16.45 „ 17.15

Pühapäewadel ja pühadel:

Peetri pl. Sina-wabrits. Kell 9.15 Kell 9.30

„ 13.50 „ 14.

„ 20. „ 20.20

* Ainult laupäewal.

Peetri pl. — Kreenholm. — Rulgu sadam.

Äripäewadel: Pühapäewadel:

Peetri pl. Kreenholm. Kell 8.45 Kell 9.05

23. juunist kuni muutmiseni.

Raudtee jaam — Peetri pl. Saewa sadam.

Raudteejaam. Kell 7.50 Kell 21.35

„ 13.35 „ 20.35

Elinpidaja S. Saap. Rõnter. 10.

DAAMID.

Kel lokid ei seisa, palun minu poole pöörata.

Lokkimine, lõikamine, pesemine, juuste, külmude ja ripumata värvimine. Maniküür jne.

Õpetan

ka kõiki daamide alal töösid uuema kõigile kergelt arusaadava Berliini meetodi järgi.

M-me L. Ljuhka

(Parim kammija — tuntum kur-susteandja Tallinnas, Narwas)

N.-Jõesuu Vabaduse nr. 28. Pansion „Mon Repos“.

R. Kotschnev'i aurulaevandus Narwa-Narwa-Jõesuu

5. juunist kuni muutmiseni.

Äripäewadel

Narwa-Jõesuust

kell 6.45 homm.

„ 7.50 „

„ 10.45 „

„ 12.45 päewal.

„ 16.20 (4.20 p.l.)

„ 20.30 (8.30 ö.)

Narvast:

kell 8.40 homm.

„ 11.30 päewal.

„ 14.15 (2.15 p.l.)

„ 15.30 (3.30 p.l.)

„ 17.50 (5.50 p.l.)

„ 21.40 (9.40 ö.)

* Laupäewadel ja pühade eel-päewadel kell 18 (5 öht.)

Pühapäew. ja pühadel.

Narwa-Jõesuust:

kell 7.30 homm.

„ 8.30 „

„ 9.50* „

„ 11.10 „

„ 12.45 päew.

„ 14.30 (2.30 p.l.)*

„ 16.30 (4.30 p.l.)

„ 18.15 (6.15 ö.)

„ 19.— (8.— ö.)

„ 20.30 (8.30 ö.)

„ 21.30 (9.30 ö.)*

„ 22.45 (10.45 ö.)*

Narvast:

kell 8.45 homm.

„ 10.— „

„ 11.— „

„ 12.20 „

„ 14.15 (2.15 p.l.)

„ 16.35 (3.35 p.l.)*

„ 17.35 (5.35 p.l.)

„ 19.20 (7.20 ö.)

„ 20.10 (8.10 ö.)

„ 21.35 (9.35 ö.)

„ 22.35 (10.35 ö.)*

„ 23.50 (11.50 ö.)

* Ainult hea ilmaga 23. juunist kuni 10. augustini.

Sõiduhind:

1 kl. 40 sn., 11 kl. 25 sn., sõja-väelased lülitrite ettenäitamisel:

1 kl. 20 sn., 11 kl., 13 sn., lapsed ja koolilõpilased (kooli- ja keht-vusel) 1 kl. 20 sn., 11 kl. 10 sn.

Narwa-Tõrvala (Smolka) 1 kl. 30 sn., 11 kl. 20 sn. Narwa-Rilgi:

1 kl. 25 sn., 11 kl. 15 sn. Narwa-Jõesuu — Jaht-klubi 10 sn.

Kohalikkudele ekskursantidele (mitte vähem kui 20 inimest) hinnaalandus 50 protsenti, sisse-sõitnud võõrastele — sõiduhind hinnaalandusela.

Bagash 10 kg 12 sn. Koerad ja jalgrattad 10 sn.

Teatame

kõigile austatud lehe-lugejale, et Narwas on müügil kõigil lehe-müüjatel, puusilla ja Pimeala kioskides juba

ilmumise eelõhtul kell 9/9 (20.45) ajalehed:

„Esmaspäew“,

„Rahvaleht“,

„Uudisleht“

„Jutuleht“ jne.

Pressa.

„Põhja Rodu“

tellimisi

wõtawad vastu kõik

postkontorid Eesti.